

قواعد جوازی	قواعد وجوبی
<p> $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ رأس ← رأس ذنب ← ذنب شؤم ← شؤم </p> <p>نکته: اگر همزه متحرک، لام الفعل و آخر کلمه باشد باز این قاعده جایز است.</p> <p> ملاً ← ملاً قاری ← قاری تبرؤ ← تبرؤ (← تبری ← تبری) </p>	<p> $\text{آ} \leftarrow \text{آ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ شرط: در یک کلمه $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ </p> <p> $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ شرط: در یک کلمه $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ </p>
<p> $\text{و} \leftarrow \text{و}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ شرط: واو و یاء زائد باشند نه اصلی مقروء ← مقروء نبی ← نبی </p> <p>نکته: این قاعده قیاسی نیست و بستگی به سماع دارد. لذا در مثل «نسی، بری» ... جاری نمی شود.</p>	<p>جمع بر وزن فعائل ← فعائل</p> <p>شرط: لام الفعل حرف یاء باشد (منقلب یا غیر منقلب)</p> <p>بقائی ← بقائی (← بقایی)</p> <p>(خطائی ← خطائی) ← خطائی (← خطایی)</p>
<p> $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ مورخ ← مورخ تهنئه ← تهنئه </p>	<p>همزه متحرک ماقبل ساکن در ماده «رأی» ← نقل حرکت همزه به ماقبل و حذف همزه: $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$</p>
<p>همزه استفهام + همزه وصل</p> <p> $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ یا $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ </p> <p> $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ آلان؟ ← آلان؟ اصطفی؟ ← اصطفی؟ اصطفی؟ ← اصطفی؟ </p>	<p> $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ یأفعل ← یفعل (همزه باب افعال در مضارع واجب الحذف است) یاکرم ← یاکرم </p> <p>نکته: این همزه در امر باب افعال همیشه ذکر می شود: $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$</p>
<p>همزه ماده سؤال در ماضی، مضارع و امر معلوم ← الف</p> <p> $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ سأل ← سأل یسأل ← یسأل أسأل ← سل </p>	<p> $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ تبری ← آر </p>
<p>۶ صیغه امر حاضر از تأمر ← حذف دو همزه جایز است.</p> <p> (عمر ←) $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ </p>	<p>۶ صیغه امر حاضر از تأکل و تأخذ ← حذف دو همزه واجب است.</p> <p> $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ $\text{اَ} \leftarrow \text{اَ}$ کل ← کل، کلا، کلو، کلی، کلا، کلن خذ، خذا، خذوا ... </p>

